

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/91/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723201015
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Mojš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6723201015.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a Mgr. Štefana Baláža, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX/X, XXX XX D., zastúpený advokátom Mgr. Ivanom Bugrim, advokátska kancelária vo Zvolene, Námestie SNP 23, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5.371,31 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 13C/16/2023 - 233 zo dňa 27. 07. 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a o výške trov rozhodne súd prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.371,31 Eur do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

2.1. Rozhodol tak o nároku, ktorý bol uplatnený žalobou podanou 10. 03. 2023 ako peňažná náhrada nemajetkovej ujmy za obdobie od 01. februára 2020 do 31. januára 2023, kedy žalobca, vykonával štátnu službu na Okresnom riaditeľstve HaZZ vo Zvolene, na Hasičskej stanici v Krupine, kde vo funkcii hasič záchranár špecialista odpracoval v priemere pracovný čas v trvaní 50,49 hodín týždenne.

2.2. Nárok bol odôvodnený tým, že právna úprava pracovného času podľa zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchranom zbore umožňuje služobnému úradu/zamestnávateľovi žalobcu rozvrhnúť hasičovi (žalobcovi) služobný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorý stanovuje povinnosť členským štátom ustanoviť maximálnu 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov. Čas služby je rozvrhnutý pre tri hasičské zmeny (čaty) tak, že každý tretí deň odslúžil 24 hodín v rámci zmeny a potom mal dva dni voľna. Žalobca počas kalendárneho mesiaca vykonával služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby. Počas žalovaného obdobia slúžil v 24 hodinových smenách, z ktorých 17 hodín pripadlo na služobný čas a 7 hodín na služobnú pohotovosť. Súčasne mu môže byť nariadená služobná pohotovosť mimo rozvrhnutého služobného času (§ 92 ods. 1, 2 zák. č. 315/2001 Z. z.). Obe pohotovosti sa však nezapočítajú do pracovného času a vo výplatnej páske je uvedený súhrnný počet hodín služobnej pohotovosti.

2.3. Nesprávna transpozícia uvedenej smernice Európskeho parlamentu a rady do právneho poriadku Slovenskej republiky je porušením práva Európskej únie. Za žalovaného koná ministerstvo vnútra, do pôsobnosti ktorého patrí Hasičský a záchraný zbor. Porušením maximálnej hranice týždenného

pracovného času došlo k porušeniu práva žalobcu na ochranu zdravia v súvislosti s primeranou dobou odpočinku a práva na súkromie a rodinný život.

2.4. Žalobca z dôvodu rozsahu pracovných povinností pociťoval v žalovanom období zásah do osobného a súkromného života. Právo žalobcu na primeraný odpočinok po psychicky a fyzicky náročnej práci je niekoľko rokov porušované, preto žalobca nemá možnosť venovať sa záľubám, rodine. Žalobca je po službe unavený, nemohol reálne naplňať právo na odpočinok, regeneráciu, nemohol sa venovať sebe, priateľke, rodine.

2.5. Žalobca na pojednávaní uviedol, že je otcom 6-ročného syna a nemôže tráviť toľko času, koľko by s ním chcel a jeho manželka sa nemôže zamestnať v zamestnaní na smeny a v súčasnosti má len skrátenú pracovnú dobu na 6 hodín. Ďalej žalobca uviedol, že nejaké zdravotné problémy nepociťuje, ale keď príde zo služby, tak prvý deň voľna doobeda väčšinou oddychuje.

3.1. Žalobca má v zmysle judikatúry Súdneho dvora európskej únie právo na náhradu škody porušením únijného práva zo strany štátu, za splnenia troch podmienok: 1) cieľom právnej normy, ktorá bola žalovaným porušená, je priznať práva jednotlivcom a porušenie je dostatočne závažné, 2) existencia škody, 3) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou. Podmienky takejto náhrady nesmú byť menej výhodné ako obdobné prostriedky náhrady vo vnútroštátnej úprave, podmienky uplatnenie práva nesmú viesť k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady. Žalobca tvrdil, že ním požadovaná peňažná náhrada spĺňa požiadavku primeranosti.

3.2. Pri vyčíslení výšky náhrady žalobca vychádzal z ustanovení o peňažnej náhrade za služobnú pohotovosť v § 122 ods.1, 2 zák. č. 315/2001 Z. z. Za služobnú pohotovosť je uhrádzaná peňažná náhrada vo výške 15 % príslušnej časti služobného platu. Pri nariadenej služobnej pohotovosti je peňažná náhrada vo výške 50 % príslušnej časti služobného platu.

3.3. Výšku uplatňovanej nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobca odvíjal od toho, že ustanovenie § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, ktoré upravuje odmenu za nariadenú služobnú pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania štátnej služby, je tým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie „najbližšie“ k stanoveniu výšky žalovaného nároku. Hodiny služobnej pohotovosti, ktoré mi neboli započítané do služobného času, je možné analogicky posúdiť ako odpracované mimo rozvrhnutia služobného času (čo je práve rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ), keďže služobný čas by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu práv žalobcu nedochádzalo, pričom k tomuto porušovaniu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti, ktorá sa žalobcovi nezapočítavala do služobného (pracovného) času. Primeraná náhrada škody predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 ZoHaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, a to za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia.

3.4. Celkovú výšku nemajetkovej ujmy odpracovanej služobnej pohotovosti žalobca uplatnil ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % (50% - 15% = 35 %) peňažnej náhrady z jeho hodinovej odmeny (služobného platu) za príslušný kalendárny mesiac. V prípade odpracovanej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % (50% - 30% = 20%) peňažnej náhrady z jeho hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac. Žalovaná peňažná náhrada predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť.

3.3. Nárok žalobcu vznikal postupne za každý kalendárny mesiac súčasne so splatnosťou mzdy k 10. dňu nasledujúceho mesiaca, takže nárok za mesiac február 2020 bol splatný 10. 03. 2020 atď.

4.1. Žalovaný v písomnom vyjadrení a na pojednávaní namietal, že vnútroštátna úprava neodporuje ustanoveniam posudzovanej smernice. Mal za to, že štátnu službu príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahovú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS a žalobcovi nevznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požadoval.

4.2. Vzhľadom na spôsob výpočtu výšky náhrady škody mal žalovaný za to, že uplatňovaný nárok predstavuje mzdomý nárok. Tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu predstavuje výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody formou doplatku podľa ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z.

4.3. Žalovaný považoval požadovanú výšku nemajetkovej ujmy, za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov..

5. Okresný súd vo veci skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6, písm. b) Smernice a to: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

6.1. Okresný súd mal preukázať porušenie právnej normy Únie, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o činnosti hasiča, ako vykonával žalobca. Súčasne ide o dostatočne závažné porušenie práva únie.

6.2. Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), táto úzko súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia unijného práva uplatnil. Nerešpektovaním Smernice mu vnikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i.a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia).

7.1. Z dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekračovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období. Žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. Slovenská republika neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, preto žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladom a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu skraca čas odpočinku.

7.2. Pokiaľ žalovaný namietal žalovanú výšku nemajetkovej ujmy, okresný súd uviedol, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádzal z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať, pretože skutočnú ujmu nemožno zistiť presne. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy všeobecné súdy

zohľadňujú vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Súd hodnotil jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života.

7.3. Žalobca uplatnil nárok za použitia analógie zásahu do ich osobnostných práv podľa § 11 a 13 Občianskeho zákonníka správne a svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádzal o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenu za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vzhľadom na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

8.1. Žalobca za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie vo výške odmeny, ktorú mu priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Žalobca vykonal na základe záznamov svojho zamestnávateľa prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času. Za uvedené hodiny by žalobcovi patrila v prípade výkonu nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z., t. j. vo výške 50 % hodinovej odmeny za príslušný mesiac kalendárneho roku a nie odmena podľa § 122 ods. 1 (15 %, resp. 30 % peňažnej náhrady z hodinovej odmeny za príslušný mesiac kalendárneho roku. Vyčíslený rozdiel zodpovedal žalovanej sume ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. za príslušný kalendárny mesiac kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % a 20 % peňažnej náhrady za príslušný kalendárny mesiac kalendárneho roku, ktorá žalobcovi patrila v prípade služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2 písm. a).

8.2. Za obdobie február 2020 až december 2020 žalobca odpracoval fond pracovného času 1.909 hodín, služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 456,53 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 28 hodín. Z toho je nemajetková ujma vyčíslená v sume 1.393,97 EUR (výpočet náhrady s.44).

8.3. V období január 2021 až december 2021 žalobca odpracoval fond pracovného času 2.002,27 hodín, služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 530,40 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 42 hodín. Z toho nemajetková ujma vyčíslená v sume 1.791,87 EUR (výpočet náhrady s.45).

8.4. V období 01. -31. január 2023 žalobca odpracoval fond pracovného času 1.961 hodín, služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 600,52 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 8 hodín. Z toho nemajetková ujma vyčíslená v sume 2.015,08 EUR (výpočet náhrady s. 46).

8.5. V období január 2021 až marec 2021 žalobca odpracoval služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 48 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 0 hodín. Z toho nemajetková ujma vyčíslená v sume 170,39 EUR (výpočet náhrady s. 47).

8.6. Okresný súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v žalovanej sume v celej uplatnenej výške. Žalobca vyčíslil cenu svojej práce za služobnú pohotovosť, vyčíslenie nemajetkovej ujmy má najbližšie k náhrade škody v dôsledku zisteného porušenia práva. Z odôvodnenia (bod 52.) vyplýva, že nemal výhrady k výpočtu náhrady a správnosti predložených údajov žalovaného obdobia a tieto nespochybnil ani žalovaný. Žalobcom predložený výpočet je možné považovať za sumu primeranú nemajetkovej ujme, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je neprimerane vysokou peňažnou sumou za celé obdobie, v ktorom bolo právo žalobcu porušované.

9.1 Na právne zdôvodnenie okresný súd uviedol čl. 1, čl. 2, čl. 6 Smernice č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, čl. 7 ods. 2, ods. 5 zák. č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky, § 85 ods. 1, 2, § 86 ods. 1, 2, § 92 ods. 1 – 4, § 93 ods. 1, § 103 ods. 1, § 116 ods. 1, § 122 ods. 1, § 130, § 135e ods. 1, § 193 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore, § 85 ods. 9, § 96 ods. 2 Zákonníka práce, § 11, § 13 ods. 1, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

9.2. Žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný priznal podľa § 255 ods. 1 CSP náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

10.1. Žalovaný v odvolaní zo dňa 25. 08. 2023 namietal, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES z 08. 11. 2003 do právneho poriadku Slovenskej republiky v zákone č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbere ale v skutočnosti vyčíslil mzdový peňažný nárok. Konajúci súd nemal právomoc konať a posúdiť otázku, že obsah Smernice č. 2003/88/ES bol zákonom č. 315/2001 Z. z. prebraný nesprávne, pretože takéto právo nespadá do kompetencie žiadneho všeobecného súdu Slovenskej republiky, ktorý nemá zverenú právomoc na porovnanie súladu, resp. na právne záväzné vyslovenie nesúladu zákona č. 315/2011 Z. z. s uvedenou smernicou.

10.2. Namietal, že žiadne ustanovenie zákona 315/2001 Z. z. nie je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Záver o nesprávnom transponovaní smernice urobil okresný súd bez toho, aby porovnal zák. č. 315/2001 Z. z. v znení pred a po prebratí Smernice 2003/88/ES. Skutočnosť, že zákon výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov je považovaná za súčasť ich služobného času a neobsahuje ustanovenie o dĺžke týždenného pracovného času na 48 hodín, nie je dôvodom nesprávneho prebratia smernice, aj vzhľadom na priamy účinok smernice. Žalobca namietal nesprávne prebratie smernice, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Porušenie smernice môže byť spôsobené až aplikáciou jednotlivých ustanovení smernice, ak si adresát účinkov smernice (zamestnávateľ) vyloží jej ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Až nesprávna aplikácia smernice môže založiť prípadný nárok na náhradu. Žalovaný považuje za rozhodujúce pre posúdenie veci, aby sa prebratie smernice a vnútroštátna aplikácia smernice rozlišovali, lebo aj nesprávne prebratá smernica môže byť u adresátov aplikovaná správne a naopak. Žalovaný nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice, lebo nie je zamestnávateľom žalobcu ani orgánom, ktorý by sa na aplikácii smernice podieľal. Miera zodpovednosti za prípadný vznik škody sa musí rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra, resp. Hasičským a záchranným zborom ako samostatnými subjektami. Okresný súd nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozsah služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu.

10.3. Žalovaný namietal, že rozsah pôsobnosti čl. 2 ods. 1 Smernice č. 2003/88/ES je treba vykladať v spojení s negatívnym vymedzením v čl. 2 ods. 2 Smernice č. 89/391/EHS a teda, že Smernica č. 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom, štátna služba žalobcu ako príslušníka hasičského záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov policajného zboru a profesionálnych vojakov. Úlohy, ktoré plnia hasiči možno podľa súvisiacich právnych predpisov zaradiť pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany v zmysle čl. 2 ods. 2 Smernice č. 89/391/EHS. Čl. 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania článku 6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov neuplatňovania čl. 6 smernice je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Rozhodnutie Súdneho dvora, na ktoré okresný súd prihládol, sa týka mestského hasiča, ktorého režim výkonu činností je odlišný od režimu fungovania Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike.

10.4. K nároku na náhradu škody ďalej uviedol, že sa nestotožňuje s právnym posúdením okresného súdu. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, môže odpočívať a venovať sa inej činnosti, z vlastnej iniciatívy neuskutočňuje žiadny výkon práce, ktorá sa považuje za služobnú činnosť, len na pokyn zamestnávateľa. Napriek tomu zamestnávateľ vypláca žalobcovi dohodnutú odmenu aj za túto neaktívnu časť práce. Tou zamestnávateľ žalobcovi kompenzuje, že v prípade potreby je žalobca k dispozícii. Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil žiadnym spôsobom, že mu vznikol nárok na náhradu škody. Z judikatúry Súdneho dvora vyplývajú podmienky pre úspešné uplatnenie nároku, ktoré musia byť kumulatívne splnené a to: 1) cieľom porušenej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva, 2) porušenie je dostatočne závažné, 3) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcovi existuje príčinná súvislosť. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, nemusí uskutočňovať žiadny výkon práce z vlastnej iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa.

10.5. Pre účely konania je právne irelevantné, koľko hodín služobnej pohotovosti žalobca odpracoval, relevantné je iba to, v akej miere bol prekročený 48 hodinový pracovný čas a preto žalobca nemôže vychádzať z počtu hodín služobnej pohotovosti. Nie je zrejmé, prečo si žalobca nemajetkovú ujmu vyčíslil sumou 3,13 Eur za každú hodinu údajného porušenia jeho práv, ktoré sa posudzuje individuálne. Žalobca svoju ujmu vidí v tom, že nebol za služobnú pohotovosť dostatočne ohodnotený a nie v tom, že mal byť prekročený 48 hodinový týždenný pracovný čas. Predmetom konania nie je doplatenie

mzdy za služobnú pohotovosť a žalobca žalobou zastiera uplatnené mzdové nároky. Sumu, ktorú súd žalobcovi priznal, považuje žalovaný za neprimeranú aj v porovnaní s náhradami obetiam trestných činov. Je neprípustné, že žalobca odôvodnil ujmu len z tvrdení, že došlo k zásahu do jeho práva na súkromný život, zdravie a rodiny bez potrebných dôkazov. V tej súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov.

10.6. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V replike na vyjadrenie žalobcu žalovaný zopakoval, že rozsudok okresného súdu z hľadiska právneho posúdenie nepovažuje za správny, lebo okresný súd neprihliadol na právnu argumentáciu žalovaného a pridržiava sa podaného odvolania.

11.1. Žalobca sa vyjadril k odvolaniu podaním z 08. 09. 2023. Nesúhlasil s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný svoje tvrdenie o správnej transpozícii Smernice opiera iba o formálne premietnutie požiadaviek Smernice do slovenského právneho poriadku v zák. č. 315/2001 Z. z. Praktickým dôsledkom aplikácie zák. č. 315/2001 Z. z. je výsledok, ktorý negarantuje 48 hodinový týždenný pracovný čas pre členov Hasičského zboru SR. Bolo porušené osobnostné právo žalobcu a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie. Žalovaný neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice, preto je dôvodný záver, že iná satisfakcia, ako v peňažnom vyjadrení, nie je namieste.

11.2. Je síce pravdou, že iné súdy rozličným spôsobom priznávajú výšku nemajetkovej ujmy, avšak išlo o neporovnateľné procesné okolnosti. Hasiči vinách konaniach, ktoré žalovaný uviedol, vyčíslovali a preukazovali nároky iným spôsobom, čo malo vplyv na výšku priznaných nárokov. Suma 3,13 Eur nebola základom pre výpočet žalovanej sumy, je len výsledkom porovnania žalovanej sumy s počtom hodín odpracovanej služobnej pohotovosti, ktorá nebola započítaná do pracovného času. Vydelením žalovanej sumy (5.341,31Eur) s celkovým počtom odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti (1.713,45 Eur) a následným porovnaním výslednej sumy (3,13 Eur) so zákonnými minimálnymi mzdovými nárokmi (3,66 Eur pre najľahší stupeň náročnosti práce) je zrejmé, že žalovaná suma náhrady škody nemôže byť neprimerane vysoká, ako namietal žalovaný. Žalobca navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny.

12. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contr. CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobe vyhovel, je vecne správne.

13.1. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

13.2. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

13.3. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

14.1. Odvolanie žalovaného nebolo dôvodné, pretože okresný súd vec správne skutkovo a právne posúdil. Nemajetkovou ujmu je zásah do sociálnych a osobnostných práv žalobcu, ktorými je právo na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, na ochranu zdravia, na primeraný odpočinok po práci, ktorá je vzhľadom na povahu práce žalobcu ako hasiča psychicky aj fyzicky náročná, právo žalobcu na realizáciu súkromného a rodinného života v mimopracovnom čase .

14.2. Námietka žalovaného, že na odmeňovanie pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti sa nevzťahuje Smernica č. 89/391/EHS nebola dôvodná, lebo premetom konania nie je odmeňovanie žalobcu, ale nemajetková ujma za nesprávnu transpozíciu Smernice ohľadne uplatňovania najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času. Žalovaný považuje za rozhodujúce pre posúdenie veci, aby súd rozlišoval prebratie Smernice a následne jej vnútroštátnu aplikáciu, lebo aj nesprávne prebratá Smernica môže byť u adresátov aplikovaná správne a naopak. Uvedené tvrdenie je mimo predmetu konania, lebo v prípade správne prevzatej Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky by

dotknutý zamestnanec žaloval zamestnávateľa z titulu porušenia vnútroštátnej úpravy pracovného času. Ani námietka subsidiarity nároku voči žalovanému neobstojí, pretože žalobca nemôže dosiahnuť odstránenie príčiny protiprávneho zásahu, ktorou je nesprávna transpozícia právnej normy v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore.

14.3. Ani námietku žalovaného, že svoju nemajetkovú ujmu žalobca vyčíslil tak, akoby bol uplatnený mzdový nárok, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Individuálne zistenie vyčíslenej nemajetkovej ujmy bolo zachované, pretože vychádzalo zo zisteného skutkového stavu osobných pomerov žalobcu a jeho zaradenia ako profesionálneho hasiča na pracovisku v rozhodnom období. Napokon ani mzda sama osebe v zásade nevyjadruje len samotnú cenu práce, ale môže byť meradlom pre vyjadrenie hodnoty času a možností, ktorých sa žalobca musel vzdať.

15.1. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že žalobca má aktívnu legitímáciu na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy, resp. dosiahnutia satisfakcie takou formou, ktorú považuje za efektívnu, vhodnú, možnú a účelnú. Okresný súd poukázal na postavenie žalobcu ako zamestnanca a uplatnenie zásady efektivity, ktorá umožňuje žalobcovi domôcť sa práva voči žalovanému, ako pôvodcovi stavu, ktorý nie je v nesúlade so záväznými ustanoveniami Smernice. Zamestnávateľ žalobcu sa riadi existujúcou právnou úpravou zák. č. 315/2001 Z. z., za čo má niesť zodpovednosť výlučne žalovaný, ktorý vystupuje v postavení normotvorcu, ktorý je zodpovedný za nesprávnu a neúplnú transpozíciu smernice Európskej únie.

15.2. Právomoc súdu konať o žalobe je daná priamym účinkom Smernice č. 2003/88/ES, ako záväzok štátu zabezpečiť úpravu 48 hodinového pracovného týždňa v podmienkach zákona č. 315/2001 Z. z., ktorým sa riadi služobný pomer žalobcu, príslušníka hasičského záchranného zboru.

15.3. Neobstojí ani námietka, že pracovné zaradenie žalobcu možno zaradiť pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, ktoré v zmysle čl. 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania čl. 6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov neuplatňovania čl. 6 má byť situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Uvádzaný osobitný charakter činností je výnimkou, ktorá sa uplatní iba v mimoriadnych situáciách, definovaných na základe zákona, vyhlásením krízového stavu, napr. v dôsledku vojny alebo prírodnej katastrofy a nie v obvyklých podmienkach bežného života spoločnosti. Z podstaty mimoriadnej situácie vyplýva, že v tom čase ukladané povinnosti nemôžu mať charakter trvalého stavu.

16.1. Odvolací súd ďalej uvádza, že Smernica 2003/88/ES je uvedená v Zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie, ktorý je prílohou č. 4 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore od 01. 01. 2006. Podľa § 193 zák. č. 315/2001 Z. z. sa na služobný pomer príslušníkov použije primerane § 85 ods. 9 Zákonníka práce, ktorý znie: „Priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín“. Z ustanovení zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času.

16.2. V posudzovanej veci sa jedná o pohotovosť na pracovisku, ktorá je v § 96 ods. 2 Zákonníka práce upravená nasledovne: „Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas“. Ustanovenie § 193 zák. č. 315/2001 Z. z. však primerané použitie odkazom na § 96 ods. 2 Zákonníka práce neuvádza. Z § 122 ods. 3 vyplýva, že ak počas služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby, až takáto situácia je považovaná za štátnu službu nadčas.

16.3. Za uvedeného stavu, z dôvodu nesprávnej transpozície smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore, žalobca nemal možnosť požadovať od zamestnávateľa dodržiavanie požiadaviek upravených ustanoveniami smernice. Na služobný pomer žalobcu sa vzťahuje právna úprava zákona č. 315/2001 Z. z., preto porušenie právnej normy vyplývajúcej z unijného práva nezaťažuje služobný úrad žalobcu, ale žalovaného.

16.4. V posudzovanej veci koná za žalovanú Slovenskú republiku Ministerstvo vnútra, do pôsobnosti ktorého v zmysle § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády patrí Hasičský a záchranný zbor.

17.1. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má smernicou dosiahnuť, pričom voľbu foriem a spôsobov transpozície ponecháva vnútroštátnym orgánom. Je nesporné, že právna úprava pracovného času je regulovaná čl. 2 a čl. 6 Smernice č. 2003/88/ES, ktorá priznáva právo

na neprekročenie 48 hodinovej hranice pre priemerný týždenný pracovný čas, ktorý zahŕňa nadčasy, aj pracovnú pohotovosť a od tejto hranice sa nemožno odchyliť ani pokiaľ ide o pracovné povinnosti žalobcu ako hasiča.

17.2. Vôľa unijného normotvorcu musí byť splnená, obvykle vykonaním potrebnej zmeny vnútroštátnej právnej úpravy. Pre prípad, že zákonodarca túto povinnosť nespĺní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc. Ak by totiž bola Smernica náležite transponovaná, nemožno sa domáhať priameho účinku smernice, ale len prostredníctvom vnútroštátnej normy, do ktorej je úprava pracovného času transponovaná.

18.1. Zásada priameho účinku Smernice umožňuje žalobcovi, aby sa dovolal aplikácie vnútroštátnou právnou úpravou nerešpektovanej smernice priamo pred orgánom verejnej moci, ktorým je všeobecný súd, lebo v právnom poriadku Slovenskej republiky nie je pri uplatnení náhrady škody a nemajetkovej ujmy v dôsledku priameho účinku Smernice iný orgán verejnej moci, ktorý by mal právomoc konať.

18.2. Súdny dvor EU priznal smerniciam priamu účinnosť za súčasného splnenia podmienok: a) jasný, presný a určitý záväzok uvedený v smernici, b) záväzok je nepodmienený, c) uplynula lehota na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku, d) nejde o záväzok, ktorý ukladá priamo povinnosť jednotlivcovi, naopak, právo jednotlivcovi priznáva. Splnenie uvedených podmienok mal okresný súd preukázať.

18.3. Zásada efektivity bráni uložiť žalobcovi povinnosť systematicky využívať iné vnútroštátne právne prostriedky, ak to od žalobcu nemožno rozumne vyžadovať, alebo ak by iné právne prostriedky spôsobili nadmerné ťažkosti pri uplatnení práva. Z rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Gunter Fuss C-429/09 vyplýva, že porušenie práva únie s priamym účinkom nemožno prenášať na dotknutého zamestnanca ani na zamestnávateľa, čo by malo za následok prenášanie povinnosti dbať o dodržiavanie právnych noriem z orgánov štátu na jednotlivca. Smernica č. 2003/88/ES nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požadovali zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených ustanoveniami smernice.

19. Krajský súd považuje odvolacie dôvody a tvrdenia žalovaného za nedôvodné. Okresný súd sa so všetkými otázkami, podstatnými z hľadiska predmetu konania, preukázania nemajetkovej ujmy žalobcu v príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou Smernice do Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore vysporiadal, vec správne skutkov a právne posúdil a odôvodnil.

20. O nároku na náhradu trov konania súd rozhoduje v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP). V odvolacom konaní bol úspešný žalobca, ktorému odvolací súd priznal podľa § 255 ods. 1 náhradu trov odvolacieho konania od žalovaného.

21. Vo výroku, ktorým bola v prevyšujúcej časti žaloba zamietnutá, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý, pretože dotknutý žalobca odvolanie nepodal.

22. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

Dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Nedostatky dovolania vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP.